Piotr Zagórski, Jan Rodzik
Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
Aleja Kraśnicka 2cd
20-718 Lublin
piotr.zagorski@poczta.umcs.lublin.pl

XXXVI SYMPOZJUM POLARNE – LUBLIN 2016

W dniach 8-11 czerwca 2016 r. odbyło się w Lublinie na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej XXXVI Sympozjum Polarne, pod hasłem „Progress in polar research – new experiences and challenges". Organizatorami sympozjum byli: Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej i Wydział Politologii oraz Centrum Innowacji i Komercjalizacji Badań Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polskie Towarzystwo Geograficzne Oddział Lubelski, Klub Polarny Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Komitet Badań Polarnych przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk, Polskie Konsorcjum Polarne i APECS Polska. Ponad 180 uczestników Sympozjum reprezentowało wiodące polskie ośrodki uniwersyteckie i badawcze pracujące w obszarach polarnych. Spotkanie stało się doskonałą okazją zarówno do podsumowania dotychczasowych osiągnięć naukowych, jak i do prezentacji najnowszych wyników badań oraz dyskusji nad aktualnymi wyzwaniami badawczymi i logistycznymi. Podczas sesji plenarnej oraz sesji tematycznych zaprezentowano 82 referaty oraz 68 posterów, których tematyka dotyczyła szerokiego spektrum badań abiotycznych i biotycznych, prowadzonych obecnie w Arktyce i Antarktyce. Istotnym elementem sympozjum były również spotkania panelowe zespołów roboczych (Komitet Badań Polarnych PAN, Polskie Konsorcjum Polarne, Scientific Committee on Antarctic Research) oraz warsztaty dla młodych naukowców APECS.

Ważnym punktem agendy tegorocznego Sympozjum Polarnego było świętowanie trzydziestej rocznicy pierwszej lubelskiej wyprawy polarnej na Spitsbergen. Z tej okazji w ramach sesji jubileuszowej przypomniano tamto wydarzenie oraz uhonorowano jej uczestników. Wyróżnieni zostali: Stefan Bartoszewski, Jan Dzierżek, Andrzej Gluza, Marian Harasimuk, Zbigniew Klimowicz, Jerzy Nitychoruk, Janina Repelewska-Pękalowa, Jan Rodzik, Ryszard Szczęsny oraz w szczególny sposób prof. Kazimierz Pękala – inicjator lubelskich wypraw polarnych. W okresie 1986-2016 odbyło się 28 ekspedycji, w których uczestniczyło 90 osób reprezentujących zarówno Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, jak również inne instytucje naukowo-badawcze w kraju i zagranicą. Miejscem bazowym lubelskich wypraw każdorazowo jest stara osada górnicza Calypsobyen położona na południowym brzegu Bellsundu (SW Spitsbergen). Z okazji jubileuszu wydano pamiątkowy album fotograficzny pt.

„Podróż w przeszłość – 30-lecie Wypraw Polarnych UMCS na Spitsbergen" dokumentujący wszystkie dotychczasowe wyprawy. 30-lecie lubelskich eksploracji polarnych zbiegło się w czasie z jubileuszem urodzin niezwykle zasłużonych członków społeczności polarnej: prof. Marii Agaty Olech, prof. Aleksandra Gutercha oraz prof. Kazimierza Pękali.

W ramach XXXVI Sympozjum Polarnego Stowarzyszenie Młodych Badaczy Polarnych na Progu Kariery (APECS Polska) zorganizowało Warsztaty dla Młodych Polarników. Tytuł tego spotkania to: „Nie „JAK", ale z „KIM", czyli o nauce współpracy i współpracy w nauce". W warsztatach udział wzięło blisko 30 uczestników, reprezentujących różne ośrodki, dyscypliny badawcze oraz etapy kariery naukowej. Spotkanie obejmowało dwie sesje. Pierwszą z nich, poświęconą roli interdyscyplinarności w naukach polarnych, prowadzili dr Bartłomiej Luks (Instytut Geofizyki PAN) i dr Michał Łuszczuk (Wydział Politologii UMCS), z pomocą organizatorów – dr Mai Lisowskiej (Polskie Konsorcjum Polarne/ Centrum Studiów Polarnych UŚ) oraz mgr Marty Bystrowskiej (Centrum Studiów Polarnych UŚ). Sesja ta składała się z dwóch części. Część pierwsza była okazją do wyjaśnienie pojęcia interdyscyplinarności oraz ukazania jej roli w międzynarodowych programach badawczych. Dodatkowo uczestnicy, poprzez udział w interaktywnej grze, mieli okazję sprawdzić, jakie efekty można osiągnąć współpracując w grupie, której członkowie posiadają różne doświadczenia i różną wiedzę specjalistyczną. Następnie młodsi stażem uczestnicy Warsztatów – pod kierunkiem dr Łuszczuka – mieli możliwość opracowania interdyscyplinarnych koncepcji badań, m.in. szukając w 3-4 osobowych grupach pomysłów na własne wyzwania badawcze oferujące szerokie możliwości poznania i zrozumienia procesów zachodzących w regionach polarnych. Z kolei uczestnicy posiadający już pewne doświadczenie w zakresie projektów, zwłaszcza interdyscyplinarnych, dyskutowali razem z dr Luksem własne już bardziej dojrzałe pomysły, jak też rozważali propozycje dotyczące ogólnopolskich działań w zakresie nauk polarnych, współpracy międzydyscyplinarnej oraz relacji między nauką a światem gospodarki i polityki.

Druga część warsztatów, zatytułowana: „Psychologiczne ekstrema", czyli co w nas pęka, gdy lód pod stopami?, poświęcona została roli psychiki i czynników grupowych w adaptacji do pracy w warunkach ekstremalnych. Prowadziła ją dr Agnieszka Skorupa z Instytutu Psychologii UŚ, która m.in. przedstawiła wyniki swych badań przeprowadzonych na grupie polarników, którzy spędzili cały rok prowadząc badania w Polskiej Stacji Polarnej w Hornsundzie na Svalbardzie. Uczestnicy warsztatów mieli także okazję wziąć udział w sesji informacyjnej Scientific Committee on Antarctic Research (SCAR) dotyczącej programów stypendialnych i nagród SCAR, w tym nagrody Tinker-Muse Prize for Science and Policy in Antarctica oraz SCAR Fellowship

Programme. Na podstawie ankiet wypełnionych przez młodych polarnych badaczy można uznać, iż warsztaty w Lublinie były dla nich świetną okazją do wzajemnego poznania, poszerzenia wiedzy na temat zakresu badań polarnych i również dobrej zabawy.

Fotografie dostępne na płycie CD:

Fot. 1. Uczestnicy XXXVI Sympozjum Polarnego. fot. Piotr Zagórski.

Fot. 2. Sesja Jubileuszowa; od lewej: prof. Kazimierz Pękala – Nestor Lubelskich Polarników, prof. Jacek Jania – Przewodniczący Komitetu Badań Polarnych przy Prezydium PAN, prof. Stanisław J. Czuczwar – Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk. fot. Piotr Zagórski.

Fot. 3. Prowadzący Warsztaty: M. Łuszczuk (UMCS), M. Lisowska (CSP/PKPol), B. Luks (IGF PAN). fot. P. Łepkowski.

Fot. 4. Uczestnicy warsztatów prezentują wyniki swojej pracy. fot. P. Łepkowski.

Uczestnicy XXXVI Sympozjum Polarnego (fot. Piotr Zagórski)